

انجمن دانشمندان علمی آموزش عالی و پژوهشگران

خبرنامه

شماره چهارم - دی ماه ۱۳۹۱

متن سخنرانی دکتر داور شهبخاوندی با عنوان:

جهانی شدن آموزش و پرورش

سخنران: دکتر داور شهبخاوندی، استادیار و عضو هیئت مدیره

در ژاپن مشارکت اجتماعی در همه زمینه ها بالاست

هزاره‌ی سوم و توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان

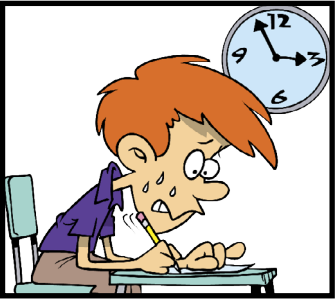
گشتی پژوهش را به گل نشانیم

به مناسبت درگذشت زنده‌یاد دکتر احسان خراسانی

آموزه دانش غربی و پهنش شرقی

سرمقاله ۳ / نشست علمی؛ در مسیر جهانی شدن نیستیم ۴ / بین‌الملل؛ نظام آموزش و پرورش در ژاپن ۶ / کارگاه؛ کارگاه آموزشی کتاب جامعه شناسی «نظام جهانی» ۷ / یادنامه؛ آمیزه دانش غربی و بینش شرقی ۸ / اخبار ۹ / پرونده؛ تقدیر از اساتید برجسته پژوهش مسائل اجتماعی ایران، دومین همایش ملی پژوهش اجتماعی فرهنگی در جامعه ایران برگزار شد ۱۰ و ۱۱ / نگاه؛ تمرد و نظم ناپذیری دانش آموزان روزگار کنونی، هزاره‌ی سوم و توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان، اقتصاد آموزش ۱۲ و ۱۳ / زاویه؛ دلایل ترک تحصیل نوجوانان، ناامیدی از آینده شغلی، راههای کاهش استرس در فصل امتحانات ۱۴ و ۱۵ / صفحه‌ی آخر ۱۶

طراح:

امیر غفاریگی

پایگاه اینترنتی: IASE-NGO.IR

احمد احمدی نژاد

اهمیت پژوهش و تحقیق در دنیای امروز به حدی است که در ارزیابی کارنامه علمی هر کشور، میزان ارائه مقالات تحقیقاتی و پژوهشی در محافل علمی در نظر گرفته می شود.

از این رو کشور های صنعتی برای دستیابی به علم و صنعت حضور در پایگاه های تحقیقاتی را برگزیدند. در سایه انجام تحقیق و پژوهش کشورها می توانند به جای تغذیه از افکار دیگران، خود اندیشه سازی کنند. در دنیای امروز اصلی ترین عامل در توسعه کشورها، دانایی محور شدن اقتصاد و رشد دانش فنی است.

پیتر بولر استاد تاریخ علوم در دانشگاه کوینز، آمریکا را قوی ترین اقتصاد علمی در جهان معرفی می کند که بیشترین سرمایه گذاری را به نحو منسجم صرف علم می کند و ثمر آن را می چیند. تحلیل گران، موفقیت آمریکا را تا حد زیادی مرهون سرمایه گذاری بسیار عظیم برای جذب بهترین استعدادها برای کار در مجهزترین آزمایشگاه ها و وضع مقررات برای حمایت از سرمایه گذاری در زمینه تحقیقات می دانند.

در سال ۲۰۰۴این کشور ۵ / ۳۰۱ میلیارد دلار صرف تحقیق و توسعه در صنعت و دانشگاه ها کرد. این مبلغ از مجموع سرمایه گذاری کشورهای انگلیس، کانادا، فرانسه، آلمان، ایتالیا و ژاپن هم بیشتر است.

بر اساس اعلام وزارت علوم و تحقیقات فقط ده درصد از اعتبارات پژوهش کشور به طور هدفمند و سیاست گذاری شده، هزینه می شود و استفاده نادرست از بودجه تحقیقاتی کشور موجب پایین آمدن ارزش افزوده تحقیقات در کشور شده است.

از طرف دیگر فقط از ۲۵درصد، یعنی یک چهارم توان متوسط تحقیقاتی کشور استفاده می شود و قابلیت های محققان ایرانی بالاستفاده می ماند.

عدم توجه به مقوله پژوهش در ایران و البته کاربردی نمودن آن یکی از ضعف هایی است که همواره متخصصین امر از آن گله مند و البته مسئولین امر با دادن وعده و عیده‌ای بی شمار نسبت به روزها خوش در پیش رو، امید داده اند.

در چند سال اخیر اهمیت به پژوهش و تحقیقات از سوی مراکز دولتی و حتی خصوصی آن قدر در حاشیه بوده که اگر هم عده ای تلاش نموده اند تا آن را به متن سوق دهند با بی مهری و البته کم توجهی مسئولان مواجه شدند.

این امر که پژوهش زیربنای توسعه همه جانبه یک کشور است بر کسی پوشیده نیست و حتی با کمی ارفاق می توان آن را از مفروضات مسلم روند توسعه یافتگی کشورها قلمداد کرد اما این سوال همواره در ذهن محققین و دست اندرکاران امر پژوهش نقش می بندد که با این همه بدیهیات چرا همواره از قافله پژوهش نسبت به کشورهای پیشرفته عقب تریم.

دیدگاههای متفاوتی درباره عدم توجه و پیشرفت پژوهش در ایران مطرح است که هم می توان به دیدگاههای خرد که عدم توجه افراد را به این مقوله مهم ربط می دهد اشاره کرد و هم دیدگاههای کلان که ضعف در ساختار و نگاه ضعیف دولتی به آن معطوف می شود.

در دیگاه خرد، از منظر متخصصان آموزشی، در کشورهای پیشرفته با استفاده از امر تحقیق که از سنین پایین آغاز می شود، افراد راه و روش درست فکر کردن و چگونه عمل کردن را فرا می گیرند. اما نظام آموزشی ما مبتنی بر محفوظات است و دانش آموزان پژوهشگر و کنجکاو تربیت نمی شوند. دانش آموزان عادت کرده اند کتاب بخوانند،

کشتی پژوهش را به گل نشانیم

حفظ کنند و امتحان بدهند ولی هیچ گاه در به کارگیری افکار خود، سعی نمی کنند. در مدارس ایران علوم به صورت کاربردی در نیامده است در حالی که تجربه و آزمون علوم در آزمایشگاه ها و مراکز تحقیقاتی نقش مهمی در تولید علم و توسعه ایفا می کند. اگر این فرهنگ از همان آغاز به جوانان آموزش داده شود، در آینده شاهد افرادی با روحیه پژوهشگری خواهیم بود.

اما در دیدگاه کلان، کمبود سرمایه گذاری در بخش پژوهش و تحقیقات تقاضا محور، عدم تبیین جایگاه واقعی پژوهش بین مدیران ارشد دولتی و بخش خصوصی، از موانع موجود در امر تحقیق است.

ضعف ساختاری و کم توجهی به پژوهش به ویژه در بخش علوم انسانی و کاربردی نمودن آن یکی از مسائلی است که همواره مورد توجه و البته نقد عمده کارشناسان بوده است.

توجه حداقلی دولت و حتی بخش خصوصی به پژوهشهای کاربردی و هم چنین کاربردی نمودن پژوهشها یکی از الزامات و پیش شرط های توسعه پایدار کشور است که امیدواریم دولت با در اختیار گذاشتن ابزار و امکانات مناسب، به اندیشمندان علوم انسانی در ایران این فرصت را بدهد تا با نگاهی موشکافانه مسائل اجتماعی ایران را مورد واکاوی و البته بهینه سازی قرار دهند و از به گل نشستن کشتی سنگین و گرانسنگ پژوهش جلوگیری نمایند!

سخنرانی خانم پروفسور کیکو ساکورایی با عنوان؛

نظام آموزش و پرورش در ژاپن (قسمت پایانی) (همراه با پرسش و پاسخ)

به نوعی در ژاپن، به آموختن از طریق تجربه‌های گوناگون،

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

در دبیرستان و راهنمایی بیشتر روی نمره متمرکز هستند. دبستان اصلاً ارزشیابی ندارد نه تنها در ژاپن بلکه خیلی از کشورهای دیگر مثل عربستان هم اینگونه است و آزمونی وجود ندارد.

آیا در راهنمایی و دبیرستان بچه ها تجدید می‌شوند؟

*** تا پایان راهنمایی چون اجباری است حتی بچه‌ای که درسش خیلی ضعیف باشد تکرار نمی‌کند ولی دبیرستان چون اجباری نیست امتحان ورودی دارد و اگر بچه ها خوب درس نخوانند قبول نمی‌شوند و باید چند بار تکرار کنند.

به طور کلی عملاً کسی به خاطر مردود شدن از چرخه خارج نمی‌شود. ارزشیابی نتیجه نیست. به تلاش افراد نمره داده می‌شود نه نمره‌ای که در امتحان می‌گیرند.

سیستم برگزاری کنکور در ژاپن چگونه است؟

*** کنکور دانشگاه خیلی سخت است و بعد از گذراندن دبیرستان کسی که می‌خواهد به دانشگاه دولتی برود باید در کنکور سراسری شرکت کند ولی تعداد دروس بستگی به گرایش بچه‌ها دارد.

در ژاپن حقوق و مزایا بالا است. من جایی دیده‌ام که ۵ برابر حقوق، مزایا دریافت می‌کنند حال سوال این است، آیا به لحاظ سطح کیفیت مدارس مختلف و متفاوتی وجود دارد؟ نخبگان، غیرانتفاعی و…؟

*** مدرسه های دولتی کاملاً یکسان هستند، تیزهوشان اصلاً نداریم و تقریباً سطح آموزش هم یکسان است ولی

دبیرستان اینگونه نیست چون دبیرستان امتحان ورودی دارد. مخصوصاً دبیرستان خصوصی زیاد داریم، سطح مدارس خصوصی در شهرهای بزرگ خیلی بالاست اما درشهرستانها پایین است.

تعطیلات سالانه به چه صورت است؟

*** تعطیلات دبستان و راهنمایی اینگونه است که در تابستان تقریباً یک ماه و نیم، حدود ۴۰ روز و دوهفته هم بین کریسمس و اول سال میلادی تعطیل می‌شوند.در ژاپن، اول سال میلادی مثل نوروز ایران است و دربهار هم تقریباً ۳هفته تعطیلی داریم.

رشته تحصیلی مسولین آموزش و پرورش در ارتباط با آموزش و پرورش است؟

*** کسانی که مدیر می‌شوند فارغ‌التحصیل رشته خاصی نیستند.خود وزارتخانه انتخاب می‌کند که چه کسی مدیر شود اما مدیران از بین معلمان به سابقه انتخاب می‌شوند■

کارگاه آموزشی کتاب جامعه‌شناسی«نظام جهانی»

موضوع:تحولات نظام جهانی جنگ ها ، بحران های زیست محیطی ، معرفتی و معنوی(فصل سوم)

باشد.

چالش شمال و جنوب، چالش میان کشور های غنی و فقیر است که اصطلاحات سیاسی مشابه دیگری نیز برای اشاره به این چالش وجود دارد،از جمله: جهان اول ، دوم و سوم؛ کشور های توسعه یافته و عقب مانده؛ مرکز و پیرامون؛ استعمارگر و استعمارزده، در اصطلاح استعمارگر واستعمارزده مشکل کشور های فقیر تنها ضعف اقتصادی و صنعتی آن ها نیست بلکه خودباختگی فرهنگی و الگو پذیری مقلدانه ی آن ها ازکشور های صنعتی است.

بحران های زیست محیطی، معرفتی و معنوی

مساله طبیعت و محیط زیست مشکل سرنوشت ساز قرن بیستم است و برخی این مشکل را ناشی از نوع برداشتی می دانند که انسان مدرن و فرهنگ غرب از عالم طبیعت دارد. انقلاب صنعتی نقطه عطفی بود که انسان مدرن از افق آن پیروزی بر طبیعت را بخود نوید می داد ولی ازمهین افق بحران های زیست محیطی شکل گرفت.

جهان غرب برای برون رفت از بحران معرفتی قرون وسطی (نادیده گرفتن دو ابزار عقل استدلالی و تجربه)سوی نوعی روشنگری پیش رفت که جایگاه وحی و شهود را در شناخت علمی نادیده انگاشت و به شناخت استدالی عقلی و تجربی بسنده کرد. این نوع شناخت بیش از دو سده دوام نیاورد و بهمین دلیل در قرن نوزدهم و بیستم شناخت حسی و تجربی تنها راه شناخت علمی قلمداد می شد. بحران فرهنگ جدید غرب هنگامی آغاز شد که محدودیت های علمی دانش تجربی و وابستگی های آن به معرفت های غیر تجربی و غیر حسی آشکار شد و بدنبال آن پرسش از مبانی غیر تجربی علم مدرن و مبانی رقیب آن شکل گرفت. (شکل گیری پست مدرنیسم).

طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد(برخلاف پیش بینی برخی جامعه شناسان) بلکه سال های پایانی قرن بیستم شاهد بازگشت مجدد نگاه معنوی و دینی در سطوح مختلف زندگی انسان ها بود. بعضی از این موج بازگشت که نشانه ی بحران معنویت در فرهنگ غرب است، با عنوان افول سکولاریسم یا پسا سکولاریسم یاد می کنند که دارای پیامد هایی در جوامع غربی و غیر غربی است.

آریتا بیدقی

جهان دو قطبی

۱. انسجام اجتماعی و چالش های نوین

چالش هایی که جامعه غربی با عقاید و آرمان های خود از آن ها عبور کرد:

الف: چالش بین رویکرد نظری و عملی کلیسا

ب: چالش اربابان و قدرت های محلی با قدرت کلیسا

اما فرهنگ جدید غرب مسیری را برای حل چالش های گذشته پیمود که مسایل و مشکلات جدیدی بدنبال آورد:

۱. اقتصادی،سیاسی، اجتماعی و فرهنگی

۲. منطقه ای و فرا منطقه ای

۳. مقطعی و مستمر

۴. خرد و کلان

۵. معنوی و دینی

۶ معرفتی و علمی

۷. درون فرهنگی و میان فرهنگی

۸. تمدنی

۹. ذاتی و عارضی

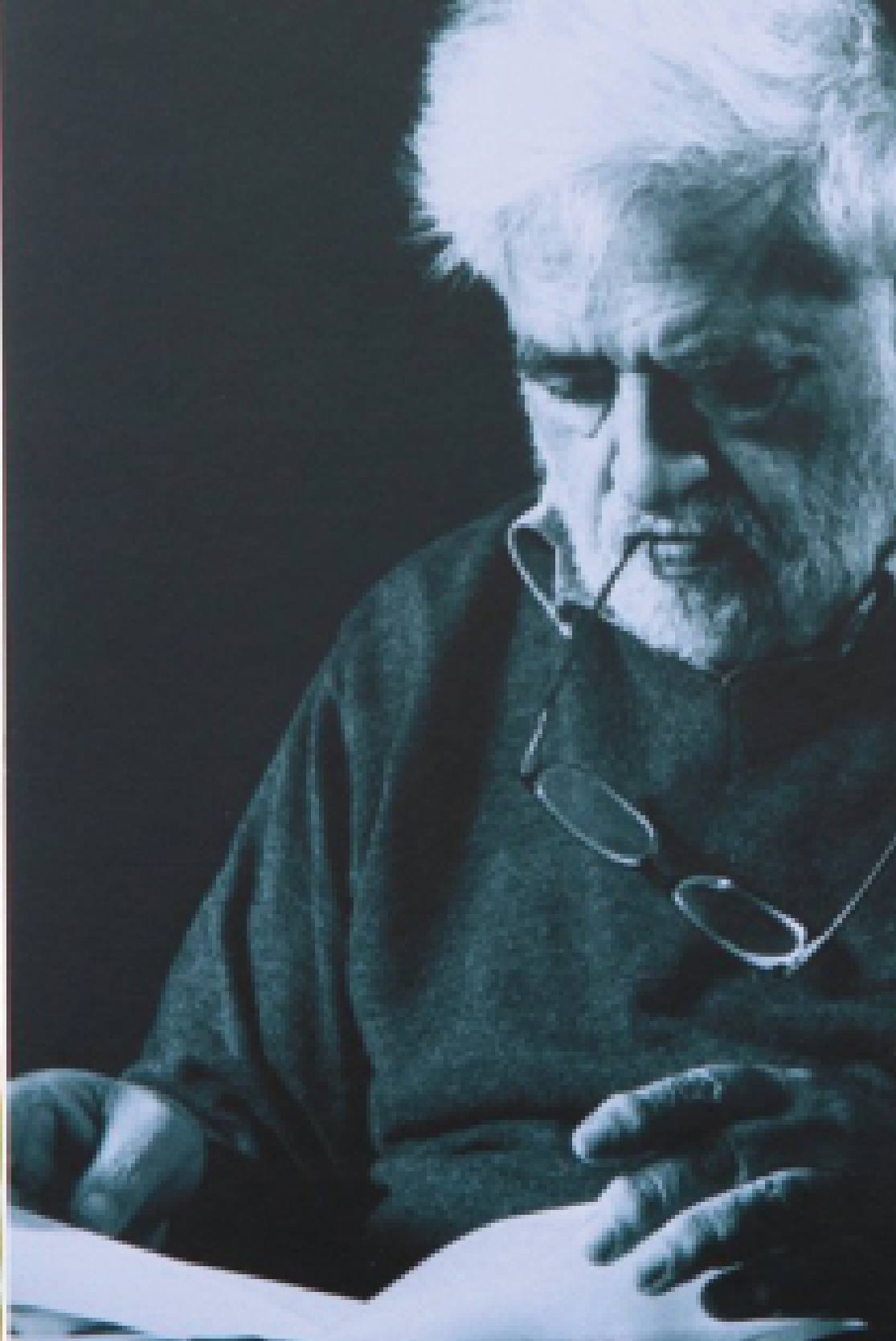
نخستین چالشی که در جوامع صنعتی پدید آمد چالش فقر و غنا است، که پیامد لیبرالیسم اقتصادی است. چالش بلوک شرق و غرب از جمله چالش های جدید فرهنگ غرب بود که در تمام قرن بیستم تا فروپاشی بلوک شرق ادامه یافت و از نوع چالش هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن واحد پدید می آیند، یعنی از جهت فرهنگی به فرهنگ واحدی تعلق داشتند. «شرق سیاسی در متن غرب فرهنگی قرار داشت.»

جنگ ها، بحران ها و تقابل های جهانی:

جنگ های اول و دوم جهانی منشا دینی نداشته و پوشش مذهبی و دینی نیز بخود نگرفتند و طرف های درگیر این دو جنگ رفتار خود را در قالب ایدئولوژی های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی توجیه می کردند؛ بنابراین زمینه های فرهنگی این دو جنگ نیز ریشه در فرهنگ غرب داشت. بحران های اقتصادی، آسیبی است که به نظام اقتصادی وارد می شود و بحرانی مقطعی، دوره ای و عارضی است، در حالی که چالش فقر و غنا چالشی مستمر و ذاتی نظام غرب می

آمیزه دانش غربی و بینش شرقی

پله مناسپت هر گدشت زنده‌یاد دکتر احسان نراقی

دکتر احسان نراقی

۱۳۹۱-۱۳۰۵

۸

خبرنامه

یادنامه

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

دکتر سیدضیاء هاشمی

رئیس موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران

نایب رییس انجمن جامعه شناسی آموزش و پرورش

دکتر احسان نراقی، دانشمند فرزانه و پیش کسوت تحقیقات اجتماعی ایران، با به یادگار گذاشتن ذخیره عظیم و بی‌نظیری از دانش و تجربه اجتماعی در سن ۸۷ سالگی دار فانی را وداع گفت. وی بدون شک یکی از برجسته‌ترین دانشمندان علوم اجتماعی و احتمالاً بارزترین مصداق پیش‌کسوت پژوهش اجتماعی در ایران است. تلاش علمی و پژوهشی و مدیریت تحقیقات علمی توسط وی محصولات ماندگاری از قبیل کتب و مقالات علمی، شاگردان و محققان شاخص و نیز تاسیس و تقویت جریان پژوهشی ممتازی به جا گذاشته است. آثار وی در طول بیش از پنج دهه گذشته همواره حضور و بروزی برجسته داشته و خواه‌ناخواه روند تحقیقات اجتماعی ایران در آینده را هم تحت تأثیر قرار داده است. تأثیرگذاری نراقی در پژوهش اجتماعی ایران، علاوه بر دانش و فضل علمی او، ناشی از دغدغه و مسئولیت‌پذیری اجتماعی ایشان در بکارگیری دانش و روش‌های علمی موجود برای فهم و حل مسایل جامعه بوده است. وی تأکید فراوانی بر بهره‌گیری از دستاوردهای بشری در حوزه دانش در کنار تکمیل آن با اتکاء به بینش و آموزه‌های بومی داشت. «ما به عوض اینکه مجذوب یا مرعوب جامعه‌شناسی غربی و روش‌ها و بیان علمیش بشویم، این روش‌ها را در مملکت خودمان بیازماییم و بینش خودمان را در آن وارد کنیم.» (نراقی، ۱۳۷۹: ۱۳۱)

این رویکرد نراقی درسی است که همواره برای محققان اجتماعی و علاقمندان به این دانش، زنده و الهام‌بخش است. توصیه و تأکید او بر آن بود که «باید دانش غرب و بینش شرق را با هم بیامیزیم، که البته کار مشکلی است.»(همان) بر این اساس کسانی که دستی در تحقیق و تالیف دارند، نمی‌توانند خود را از این دغدغه بر حذر دارند. ما اگرچه هیچگاه نمی‌توانیم و نباید خود را از دانش و تجارب هم‌نوعان محروم سازیم –هر چند در جوامعی نضج یافته باشد که مختصات و اقتضائاتی متفاوت با ما دارد– اما، در عرصه علمی به ویژه در علوم انسانی و اجتماعی نمی‌توانیم مقلدوار به آنچه دیگران ارایه داده‌اند، اکتفا کنیم. در واقع دانش‌پژوهشی و بکارگیری دانش فرایندی است پیوسته و دنباله دار که همانند حلقه‌های زنجیر و در پی هم قرار می‌گیرند. بنا بر این تولید و عرضه هر ایده علمی، چنانچه در معرض مصرف و نیز نقد عالمانه و محققانه قرار گیرد، فرصت تکامل و رشد خواهد یافت و بالعکس، اگر اهل علم، بدون خودباوری و اعتماد به نفس علمی، موضعی منفعل نسبت به آن داشته باشند، نمی‌توانند در تکمیل و تکامل آن نقشی ایفا نمایند.

درسی که ما امروز هم می‌توانیم از نراقی بگیریم آن است که خودباوری علمی را با مسئولیت‌پذیری اجتماعی همراه کنیم و دانش اجتماعی را نه صرفاً به عنوان کالایی لوکس و ابزار مباحثات صوری، بلکه به مثابه ذخیره‌ای ضروری برای شناخت ابعاد و زوایای پیچیده جامعه و محیطی که در آن

خبرنامه

یادنامه

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

زندگی می‌کنیم، تلقی نموده و با اتکاء به آن، به ایفای نقش و ادای مسئولیت اجتماعی خود بپردازیم. این نگرش البته از یک سو مستلزم پابندی به اخلاق و خضوع علمی برای آموزش و بهره‌گیری از جدیدترین یافته‌های بزرگان دانش در اقصاء نقاط عالم است و از سوی دیگر ضرورتاً باید با تلاش و کوشش مجدانه برای تولید و رشد علم، با اتکاء بر خودباوری و قابلیت‌های درونی، همراه باشد. چنین تلاشی است که عرصه پژوهش اجتماعی را تقویت کرده، پیوند دانش با جامعه را تقویت می‌کند. از این منظر نه تنها کانون‌های پژوهشی، بلکه محافل آموزشی هم نباید نسبت به ضرورت‌ها و واقعیت‌های عینی جامعه غافل باشند. اساتید و دانشجویان علوم اجتماعی نمی‌توانند چشم‌انداز عینی موضوع تدریس و تحصیل خود را نادیده بگیرند. کما اینکه پژوهشگران و مولفان تنها با عطف توجه به وقایع عینی جامعه می‌توانند در بکارگیری و نقد دانش موجود و تلاش برای گسترش مرزهای آن توفیق لازم را به دست آورند. بنابراین شایسته است که در رثای نراقی به عنوان یک دانشمند ودانش پژوه پیش‌کسوت، به جای اکتفا به تمجید و تکریم رایج، یا بحث پیرامون ویژگی‌های شخصی و شخصیتی، پیام او را به حوزه آموزش و پژوهش اجتماعی مورد توجه قرار دهیم. در جلسه‌ای که در سال ۱۳۸۹، مرحوم دکتر نراقی را برای طرح دیدگاهها و تحلیل روند شکل‌گیری موسسه و فعالیت آن دعوت کرده بودیم، با هیجان همیشگی از رویکرد خود در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشهای موسسه سخن گفت. ایشان تأکید می‌کرد که

شخصی و شخصیتی، پیام او را به حوزه آموزش و پژوهش اجتماعی مورد توجه قرار دهیم. در جلسه‌ای که در سال ۱۳۸۹، مرحوم دکتر نراقی را برای طرح دیدگاهها و تحلیل روند شکل‌گیری موسسه و فعالیت آن دعوت کرده بودیم، با هیجان همیشگی از رویکرد خود در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشهای موسسه سخن گفت. ایشان تأکید می‌کرد که

حاجی بابایی:

مقطع ابتدایی باید هفت ساله شود

وزیر آموزش وپرورش ، گفتمان آموزش وپرورش را در حال تغییر توصیف کرد و گفت: تغییر نگاه نظری صرف به آموزش وپرورش مدنظر سند تحول بنیادین نیست و این موضوع باید درعمل نیز مشهود باشد.

به گزارش ایسنا، حاجی بابایی در نشست صمیمی با ۳۰۰۰ نفر از مدیران مدارس دولتی مناطق ۱۹ گانه آموزش وپرورش شهر تهران سند تحول بنیادین را قانون آموزش وپرورش ذکر و اظهار کرد: دوره ابتدایی مهمترین دوران تحصیل یک فرد است واز همین رو طی چهار سال آینده معلمان آموزش دیده ای دراین دوره بکار گمارده خواهند شد که این همان موضوعی است که امام خمینی(ره) مبنی بر «به ابتدایی برسید، دانشگاه دیر است» بر آن تأکید داشتند.

وی علمی که انسان را به خدا نزدیک نکند، چهل خواند و اظهار کرد: با توجه به حساسیت دوره ابتدایی، من اعتقاد دارم این دوره باید هفت ساله و دراین راستا پیش دبستانی نیز جزو ابتدایی شود. حاجی بابایی با اشاره به اینکه درسال تحصیلی جاری ۶۰ هزار کلاس درس در پایه ششم ابتدایی ساماندهی شده است، افزود: در راستای نظام آموزشی جدید ۹۰۰ هزار معلم ساماندهی شده اند. وزیر آموزش وپرورش با بیان اینکه ۴۰ پروژه درآموزش وپرورش اجرایی شده است، ادامه داد: کتب درسی دانش آموزان باید به گونه ای تألیف شود که در آن‌ها ایجاد تفکر وخلاقیت کند. وی با اشاره به اینکه حدود ۴۵ درصد از دانش آموزان درمدارس فنی و حرفه ای درحال تحصیل هستند، اظهار کرد: این رقم باید ۷۰ درصد دانش آموزان را در بر گیرد.

«علوم اجتماعی با جامعه پیوند دارد و اگر دانشجویان دید اجتماعی نداشته باشند، نمی‌توانند کار جامعه‌شناختی بکنند... اگر محقق جامعه را نشناسد، نمی‌تواند به تحقیقات مفید و ارزشمند دست یابد.» او همچنین منظر خود را در نحوه آموزش دانشجویان این‌گونه توضیح می‌داد: «در دانشگاه می‌گفتند شاگردها بیایند درس بخوانند و من می‌گفتم،

نه‌خیر، اول باید ببینیم دانشجو داوطلب چیست و از عهده چه کاری بر می‌آید و ویژگی‌های کار چیست و سپس از میان داوطلبان، کسانی را که اهل کار هستند، انتخاب کنیم.... در دانشگاه اول لیسانس می‌دادند و بعد می‌گفتند برو کار کن، ولی ما اول کارآموزی تجربی داشتیم، دانشجویان باید زیر نظر اساتید در میدان تحقیق در روستا و شهر حضور یافته و

کار تحقیقاتی را یاد می‌گرفتند، تا تصدیق بگیرند. دانشجوی علوم اجتماعی باید هم تئوری بداند و هم به صورت علمی تحقیق را یاد بگیرد... بیشتر چیزهایی که دانشجویان یاد می‌گرفتند در عمل بود و با سوال از استاد، جو کلاس‌ها هم خشک نبود... ما تئوری‌ها را بردیم در بین مردم و مردم هم استقبال کردند.***

این نگاه به آموزش و پژوهش اجتماعی، بدون شک برای شرایط فعلی ما هم آموزنده است. امروز هم ما شاهدیم که بسیاری از کلاسهای درسی از کارآمدی لازم برخوردار نیستند و برخی از مباحثی که مطرح می‌شود، پیوند کافی با واقعیت‌های جامعه ندارند. در نتیجه دانشجو رغبت و انگیزه کافی برای تمرکز و تلاش علمی پیدا نمی‌کند و فارغ‌التحصیلان هم آمادگی لازم برای بکارگیری آموزه‌های خود در پژوهش خلاقانه و تحقیق و شناخت زوایای پیچیده جامعه را به دست نمی‌آورند.

از سوی دیگر، دغدغه خلاقیت و تولید ایده‌های منطبق با نیازها و اقتضائات جامعه، در تحقیقات و تالیفات علمی، کماکان در ذهن اساتید و محققان از یک سو و دست‌اندرکاران امور اجتماعی از سوی دیگر به قوت خود باقی است. بنابراین ضمن اذعان و احترام به تلاش‌های بی‌شائبه علمی موجود و تقدیر از دستاوردهای حاصله، و همچنین پرهیز و احتراز از بی‌توجهی یا بی‌مهری نسبت به داشته‌های گرانقدر دانش اجتماعی، برای تقویت حرکت

موجود در مسیر رشد این دانش، باید به پیوند دانش موجود با بینش‌ها، نیازها و نیز اقتضائات جامعه خودمان بپردازیم. این راهی است نتیجه بخش و درسی است که می‌توان از نراقی آموخت و با «ترکیب دانش غربی و بینش شرقی» یاد و نامش را جوادان ساخت.

*****جلسه گفتگو با دکتر نراقی،پاییز ۱۳۸۹،موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی**

تصویب طرح حمایت از فعالیت‌های پژوهشی فرهنگیان

پرورش موظف شد تا زمینه حمایت از پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری و نیز مقالات علمی و پژوهشی و فعالیت‌های موثر در فرآیند پژوهشی را متناسب با اهداف و وظائف آموزش و پرورش مورد حمایت قرار داده و برای کاربرد و کاربست یافته‌های پژوهشی بسترهای حقوقی و قانونی را فراهم کند. دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش مصوبات این جلسه گفت: شورای عالی آموزش و پرورش با تأکید بر فرآیند پژوهش محور شدن برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها در آموزش و پرورش و استفاده از یافته‌های پژوهشی در تمام سطوح آموزشی، طرح حمایت از فعالیت‌های علمی و پژوهشی معلمان و کارکنان آموزش و پرورش را تصویب کرد. وی افزود: بر اساس این طرح، وزارت آموزش و

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش از تصویب طرح حمایت از فعالیت‌های علمی پژوهشی وزارت آموزش وپرورش در جلسه اخیر این شورا خبرداد. مهدی نوید ادهم در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: طرح حمایت از فعالیت‌های علمی و پژوهشی وزارت آموزش و پرورش در هشتصد و هفتاد و پنجمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش تصویب شد.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش با اشاره به مصوبات این جلسه گفت: شورای عالی آموزش و پرورش با تأکید بر فرآیند پژوهش محور شدن برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها در آموزش و پرورش و استفاده از یافته‌های پژوهشی در تمام سطوح آموزشی، طرح حمایت از فعالیت‌های علمی و پژوهشی معلمان و کارکنان آموزش و پرورش را تصویب کرد.

وی افزود: بر اساس این طرح، وزارت آموزش و

تجهیز مدارس به سیستم گرمایش مر کزی به دو سال زمان نیاز دارد

رئیس سازمان نوسازی مدارس کشور این هفته در گفتگویی با مهر خبر داد که برای تجهیز ۱۵۰ هزار کلاس درس نیازمند یک هزار میلیارد تومان است و با تأمین این اعتبار دو سال زمان لازم است تا ۱۵۰ هزار کلاس درس و ۵۰ هزار اتاق اداری مجهز به سیستم گرمایش مرکزی (شواژ) شود.به گفته مرتضی رئیسی، ناچار هستیم که در برخی از مدارس که قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و یا در دهه اول انقلاب اسلامی ساخته شده است از بخاریهای نفتی کاربراتور دار استفاده کنیم. اما نکته قابل توجه رعایت نکات ایمنی و بازرینی و کنترل این بخاریها قبل از استفاده و در طول زمستان است.

۱۰

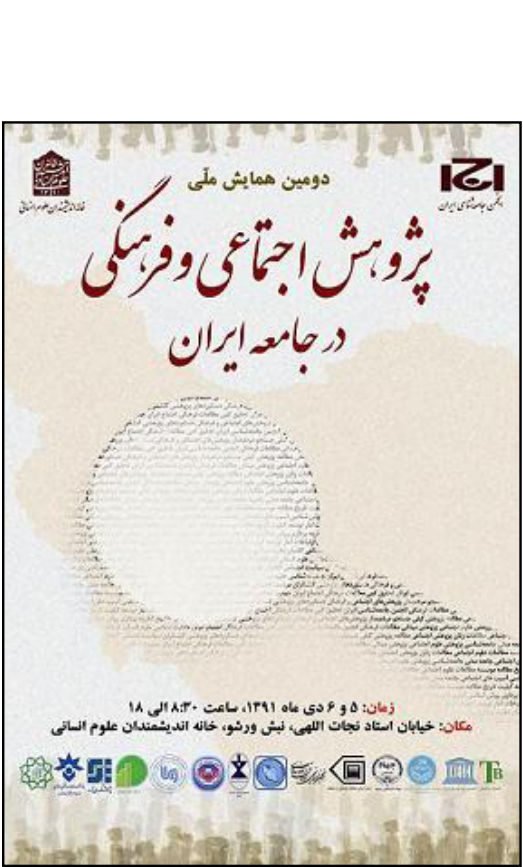
خبرنامه

پرونده

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

دردومین همایش پژوهش اجتماعی و فرهنگی در جامعه ایران صورت گرفت؛

تقدیر از اساتید برجسته پژوهش مسائل اجتماعی ایران

دومین همایش ملی پژوهش اجتماعی – فرهنگی در جامعه ایران با حضور اساتید و کارشناسان و همکاری دستگاه های دولتی و غیر دولتی در روزهای پنجم و ششم دی ماه سال جاری برگزار شد.

مقاله علمی به زبان فارسی و انگلیسی، وتالیف سه کتاب به زبان انگلیسی که توسط سازمان ملل متحد به چاپ رسیده است به چشم می‌خورد. دکتر پیران علاوه بر عضویت در هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی، سابقه تدریس در دانشکده‌های هنرهای زیبای دانشگاه تهران، دانشکده علوم زمین و دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی را در کارنامه خود دارد. او به عنوان یک استاد شناخته شده با نهادهای بین المللی همکاری داشته است و کارنامهٔ او فعالیت‌هایی چون مشاور ارشد سازمان ملل متحد از سال ۱۹۹۹ تاکنون، عضو هیأت علمی آکادمی سوئیس برای توسعه از سال ۲۰۰۳ تاکنون، عضو هیأت مشاوران علمی فصلنامه «کودکان، جوانان و محیط زیست» دانشگاه کلرادو ایالات متحده آمریکا را نشان می‌دهد. زند رضوی با بیان تاسف خود از بازنشستگی ناخواستهٔ پیران ابراز امیدواری کرد که پیران همچنان فعالیت‌های علمی خود را در ایران ادامه دهد. پیران نیز در این همایش تجربهٔ جالبی را از دریافت همزمان دو نامه نقل کرد: در اولین نامه از سوی یک نهاد علمی بین المللی از او دعوت می‌شود به

گروه خبر به نقل از سایت انجمن جامعه شناسی ایران، در اختتامیه دومین همایش پژوهش اجتماعی و فرهنگی در جامعه ایران، که در روزهای پنجم و ششم دی ماه سال جاری برگزار شد، در مراسمی صمیمانه و با حضور گرم اساتید، دانشجویان و پژوهشگران اجتماعی و فرهنگی، از پنج استاد برجسته و پیشکسوت حوزه پژوهش مسائل اجتماعی ایران تجلیل گردید. در این مراسم ضمن تشکر و قدردانی از تلاش‌های بدیع و ارزنده دکتر پرویز پیران، دکتر جعفر سخاوت، دکتر داور شیخاوندی، دکتر رحمت ا… صدیق سروستانی و دکتر سعید معیدفر، «نشان علمی غلامحسین صدیقی» به آنها اهدا شد.

در ابتدای این نشست، کلبیی در بارهٔ اساتید منتخب نمایش داده شد و سپس هئیت رئیسهٔ مراسم اختتامیه و تجلیل از اساتید تشکیل شد. در این هیئت رئیسه، محمد امین قانع‌ی راد به نمایندگی از هیئت مدیره انجمن جامعه شناسی ایران، دکتر شیرین احمد نیا به عنوان دبیر علمی همایش، استاد دکتر توسلی، اولین دریافت کنندهٔ نشان علمی غلامحسین صدیقی، دکتر ملیحهٔ شیانی به نمایندگی از شورای علمی دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران، دکتر سید حسن حسینی مدیر گروه مسائل و آسیب‌های اجتماعی انجمن حضور داشتند. قابل ذکر است که تجلیل از اساتید مزبور در دومین همایش ملی آسیب های اجتماعی ایران پیش‌بینی شده بود که به دلیل عدم برگزاری همایش مزبور، مراسم تجلیل در بخش اختتامیهٔ «دومین همایش پژوهش اجتماعی و فرهنگی در جامعهٔ ایران» برگزار شد.

اولین سخنران این جلسه، دکتر احمد نیا بود که به مروری بر فرایندهای اجرا و دستاوردهای دومین همایش ملی «پژوهش اجتماعی و فرهنگی در جامعه ایران» پرداخت. سپس دکتر قانع‌ی راد از مشارالیها و کلیهٔ دست اندرکاران و شرکت کنندگان در همایش تشکر کرد و سپس در مورد اهمیت تجلیل از اساتید و تاثیر آن در هویت حرفه‌ای و تقویت تعهد علمی در بین اهالی علم سخنانی را بیان کرد. او تجلیل از اساتیدی همچون پیران، سخاوت، شیخاوندی، صدیق و معیدفر را یک حرکت نمادین برای گسترش روحیهٔ حرفه‌ای دانست که با هدف تقویت و تاکید بر معیارهای آکادمیک و استاندارد سازی و همچنین ارزیابی و استفاده بیشتر از دستاوردهای فکری پیشکسوتان و اساتید برجستهٔ جامعه‌شناسی صورت می گیرد. او گفت: امروز جمعی از دوستان به دیدار دکتر رحمت ا… صدیق سروستانی رفتند و از ایشان برای شرکت در جلسه دعوت کردند ولی دکتر صدیق به دلیل کسالت توانست در جلسه حضور داشته باشد و ما برای ایشان آرزوی صحت و سلامت را داریم.

در این جلسه دکتر سیامک زند رضوی، مرور کارنامه علمی دکتر پرویز پیران را برعهده داشت و دربارهٔ تاثیرپذیری خود از اندیشه‌ها و آثار پیران مطالبی را بیان کرد. او همچنین به تاثیرپذیری خود از مطالعهٔ پیران در مورد «تاریخ نگاری مکتب آنال فرانسه» اشاره کرد. زند رضوی مروری اجمالی بر کارنامهٔ پژوهشی موفق پیران داشت که در آن تالیف ده‌ها

خبرنامه

پرونده

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

عنوان رئیس انجمن جامعه‌شناسی ایران و به دنبال سنت پایه گذاری و فعال سازی انجمن توسط توسلی و عبداللهی توانست این نهاد علمی غیر دولتی را به عنوان یک انجمن فعال و پرونوق مطرح سازد.

قانع‌ی راد در پایان سخنرانی‌هایی که به معرفی و ارزیابی دستاوردهای پژوهشی اساتید منتخب اختصاص یافت، دلائل انتخاب این اساتید را بیان داشت. او گفت این اساتید، افرادی با آراء و عقاید مختلف هستند و شاید حتی برخی از آنان از نزدیک با همدیگر ارتباط کاری نداشته‌اند ولی از نظر ما آنان با همدیگر وجوه مشترک زیادی دارند. او وجوه مشترک این اساتید را در نه عنوان به شرح زیر توضیح داد:

۱– مشارکت انجمنی و حضور در اجتماع علمی: اولین ویژگی مشترک این اساتید، به جزء دکتر صدیق سروستانی، حضور فعالانه و مشارکت آنان در فعالیت‌های انجمن جامعه‌شناسی ایران به عنوان اعضای هئیت مدیره و مدیران گروه‌های علمی و تخصصی انجمن است. او مشارکت‌های انجمنی را هم یک ضرورت و هم معیاری برای ارزیابی تاثیر گذاری علمی و اجتماعی اساتید و پژوهشگران علوم اجتماعی دانست.

۲– حضور رسانه‌ای و توجه به مخاطبان غیر دانشگاهی: این اساتید دارای دغدغهٔ اجتماعی می‌باشند و برای انتقال دانش جامعه‌شناسی به مخاطبان فرا دانشگاهی فعالیت داشته‌اند و این فعالیت‌ها را می‌توان از حضور رسانه‌ای تا حضور آنان در فضای عمومی و سخنرانی در نشست‌ها و جلسات علمی غیر دانشگاهی مشاهده کرد.

۳– تالیف اصلی‌ترین کتاب‌های آسیب‌شناسی و مسائل اجتماعی: اولین کتاب آسیب‌های اجتماعی در سال ۱۳۵۰ توسط شیخاوندی تالیف گردید و در عرض چهار دههٔ اخیر نیز اصلی‌ترین کتاب‌های درسی این حوزه توسط این پنج استاد تالیف و یا ترجمه شده‌اند. آنان همچنین شناخته شده‌ترین مدرسین دانشگاهی دروسی چون بررسی مسائل اجتماعی ایران، آسیب‌شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی بوده‌اند.

۴– داشتن بینش جامعه‌شناسی: در آثار این اساتید به جای برقراری روابط آماری بین متغیرهای گوناگون و توجه به متغیرهای غیر جامعه‌شناختی یک نوع برقراری ارتباط بین گرفتاری‌های خصوصی و مسائل عمومی دیده می‌شود. در این میان و برای مثال می‌تواند به مطالعهٔ دلائل ساختاری اعتیاد و نیز اثرات زندانی بر زندان توسط دکتر سخاوت اشاره کرد.

۴– پرداختن به مطالعات شهر: در آثار این اساتید به شهر به عنوان اصلی ترین کانون مسائل اجتماعی در جامعهٔ معاصر توجه شده است. مطالعات پیران در مورد شهر، شهروندی و شهر نشینی از شهرت برخوردار است و بخشی از مطالعات و آثار سخاوت، شیخاوندی، صدیق و معید فر نیز به پدیده‌های تکوین هویت شخصی در شهر، حاشیه نشینی، مهاجرت، هویت شهری و قومی، حقوق شهروندی و شهر سالم اختصاص دارد.

۵– داشتن رویکرد تاریخی: مسائل اجتماعی را باید در یک برههٔ تاریخی مورد بررسی قرار داد و این امر انگیزهٔ توجه اساتید ما به رویکرد تاریخی بوده است. در این میان باید به مطالعهٔ ۳۰۰ متن تاریخی توسط پیران و مطالعهٔ زایش

و خیزش ملت توسط شیخاوندی اشاره کرد. معیدفر نیز به مطالعات تاریخی علاقمند بوده و در حال حاضر نیز علاوه بر سردبیری مجلهٔ جامعه‌شناسی تاریخی، مدیریت گروه جامعه‌شناسی تاریخی انجمن را برعهده دارد.

۶– توجه به تاثیرات فقر و نابرابری: همهٔ این اساتید در مورد «فقر و نابرابری» به عنوان یکی از علل موثر بر آسیب‌های اجتماعی مطالعاتی را انجام داده‌اند که از آن میان می‌توان به مطالعاتی با عناوین فقر و جنایت، فقر و جنیش‌های اجتماعی، فقرزدائی، محرومیت و نابرابری و طرد اجتماعی اشاره کرد.

۷– تاکید بر اهمیت آموزش: این اساتید دربارهٔ آموزش و نهادهای مدرسه و دانشگاه مطالعاتی را انجام داده‌اند و آثاری را منتشر کرده‌اند. این امر با تاثیر آموزش بر کاهش آسیب‌های اجتماعی و نیز مدرسه و دانشگاه به عنوان قانونی برای مناسبات انسانی سالم ارتباط دارد. از آن میان می‌توان به آثاری چون آموختن برای زیستن، آموزش و پرورش و بهگشت جامعه، نقش تحصیلات دانشگاهی و تحرک اجتماعی دانشجویان اشاره کرد.

۸– انجام مطالعه در مورد مشارکت و هویت: این اساتید در آثار خود بر نقش تعیین کنندهٔ مشارکت و هویت تاکید داشته‌اند و در این مورد می‌توان از برخی از مطالعات این اساتید با عناوین طرح شهردار مدرسه، تکوین هویت ایرانی، نقش سازمان‌های غیر دولتی در حل مسائل اجتماعی، و چیستی هویت نام برد.

۹– مفهوم‌سازی و نظریه‌پردازی: این اساتید توانسته‌اند در تعامل بین تجربه و اندیشه یعنی با توجه به الزامات میدان پژوهش و توجه به واقعیت‌های جامعهٔ ایرانی در کنار اندیشه ورزی و تأمل نظری، فعالیت‌های مطالعاتی خود را تا سطح نظریه‌پردازی ارتقاء دهند.

برخی از این نظریات عبارتند از: نظریهٔ راهبرد و سیاست سرزمینی ایران، نظریهٔ تاخیر تکوین هویت ملی، نظریهٔ تاثیرات جامعه‌شناختی زندان، نظریهٔ جامعه‌شناسی زمینی و نظریهٔ سازگاری عرفی.

قانع‌ی راد پس از طرح مشترکات این پنج استاد متن «لوح اهدای نشان علمی دکتر غلامحسین صدیقی» را قرائت کرد و از اساتید منتخب جهت دریافت نشان علمی و گرفتن عکس یادگاری دعوت به عمل آورد.

دکتر شیرین احمدنیا، دبیر علمی همایش نیز در رابطه با برگزاری این همایش اظهار داشت: انجمن جامعه‌شناسی ایران در چارچوب برنامه ملی بزرگداشت هفته پژوهش در روزهای پنجم و ششم دی ماه سال جاری ، با همکاری گسترده سایر نهادهای علمی دولتی و غیر دولتی کشور، طی برگزاری دومین همایش ملی پژوهش اجتماعی فرهنگی در جامعه ایران، میزبان دانشگاهیان، فرهیختگان، پژوهشگران، دانشجویان و علاقمندان به موضوعات و مسائل اجتماعی و فرهنگی و دستاوردهای تحقیقاتی کشور در حوزه پژوهش‌های کمی و کیفی، بود.

وی گفت: مشارکت کنندگان در این همایش‌های دوسالانه که از سال ۱۳۸۹ با تاکید بر پیشینه و کارنامه پژوهش های اجتماعی فرهنگی در ایران آغاز گردید، در تلاشی جمعی و مجدانه، نگاهی نقادانه به دستاوردهای پژوهشی و تاملات و اندیشه‌هایی که توسط محققان و اندیشمندان مسائل روز جامعه ایران تولید شده دارند و این اهتمام

جمعی، محصول همکاری و همیاری صاحب نظران و پژوهشگرانی با خاستگاه های متنوع و متفاوت علمی و در واقع میان رشته‌ای و چند رشته‌ای است.

احمدنیا خاطرنشان کرد: این گردهمایی با هدف عطف توجه و نگاهی دقیق و همه جانبه به دستاوردهای تحقیقاتی، مشکلات و مسائل تحقیق و تحقق پژوهش ها، بررسی معیارها و اصول روش شناختی، و رویکردهای متاخر و جاری و ساری در جریان پژوهش، و گستره تولید دانش، اعم از داده‌ها و یافته‌های کمی و کیفی معطوف به کسب شناخت و معرفت علمی و کاربردی در باب انسان و تحولات زندگی اجتماعی و فرهنگی او در سطح جامعه و فرهنگ ایرانی شکل گرفت.

وی افزود: بنا به ماهیت میان رشته‌ای نهادهای درگیر در این همایش، طی دو روز برگزاری این همایش در سالن های اصلی و فرعی، ما شاهد حضور فعال و همکاری گروه‌های علمی تخصصی انجمن که مبتنی بر حوزه‌های متنوع تخصصی رشته جامعه شناسی است، و نیز همکاری نمایندگان انجمن‌های علمی دارای علائق و فصل مشترک‌هایی با حیطه فعالیت انجمن جامعه‌شناسی ایران، نظیر انجمن روان‌شناسی ایران، انجمن انسان‌شناسی ایران، انجمن جمعیت‌شناسی ایران، انجمن علوم‌سیاسی ایران، انجمن ایرانی ارتباطات و مطالعات فرهنگی، و … نیز بودیم.

احمدنیا تصریح کرد: مطابق با رویه جاری در برگزاری همایش‌های دوسالانه ی فرهنگی اجتماعی در جامعه ایران، طی این همایش دو محورهای: شناخت نیازها، اولویت ها، نتایج و دستاوردهای پژوهش اجتماعی و فرهنگی در ایران، ظرفیت ها و موانع پژوهش اجتماعی و فرهنگی میان رشته‌ای در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی، خدمات و مشاوره، بررسی جایگاه و کاربست پژوهش اجتماعی و فرهنگی و طرح های ملی در سیاستگذاری ها برنامه ریزی های توسعه اجتماعی – اقتصادی، ارزیابی نقش و دستاوردهای انجمن ها و نهادهای علمی و اجرایی اثرگذار در عرصه پژوهش اجتماعی و فرهنگی، نقد و بررسی معیارهای کمی و کیفی در ارزیابی پژوهش اجتماعی و فرهنگی، بازبینی روش‌شناختی ظرفیت ها و تناسب انواع روش های کمی، کیفی و تاریخی در پژوهش اجتماعی و فرهنگی ایران، فرصت‌ها و تهدیدهای پژوهش اجتماعی و فرهنگی با تاکید بر نقش بخش خصوصی و دولتی، به بحث و تبادل نظر گذاشته شد.

وی گفت: در محور ویژه این همایش ملی، در سال جاری به یکی از رویکردهای جدیدتر پژوهشی در بررسی‌های جامعه‌شناختی که مورد استقبال نسل‌های جدیدتر جامعه‌شناسان واقع شده است، یعنی به رویکرد «جامعه‌شناسی مردم مدار» فضای طرح و نقد و بررسی داده شد.

این مراسم که با حضور صمیمانهٔ اساتید و دانشجویان و اعضای انجمن جامعه شناسی ایران برگزار شد پس از اهدای «نشان علمی غلامحسین صدیقی» توسط دکتر غلامعباس توسلی و بیان سخنان کوتاهی توسط هر یک از دریافت کنندگان نشان علمی غلامحسین صدیقی و با تشویق حضار پایان یافت.

۱۲ خبزنلمه نگاه

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

منوچهر رفیعی

دبیر آموزش و پرورش

منوچهر رفیعی دبیر آموزش و پرورش در سال ۱۳۸۶

بی شک اگر به صحبت های معلمان روزگار کنونی در ارتباط با دانش آموزان و رعایت اصول مدرسه گوش فرا دهی، با انبوهی از گله و شکایات مواجه خواهی شد، به گونه ای که انگار راوی این خاطرات دردناک زندانبانی است که از سالها رنج و تلاش طاقت فرسای خود در ارتباط با مجرمان زندانی سخن می گوید. هر چه سابقه تدریس معلمان بیشتر باشد، میزان گلایه مندی آنها نیز از شیوه های رفتاری دانش آموزان کنونی بیشتر است که این خود شاهدی بر تغییرات غیر قابل انتظار این معلمان در الگوهای رفتاری دانش آموزان می باشد.

آنها به طور ناخودآگاه به قضاوتشان شکلی مقایسه ای می دهند و در مقابل تمرد و نظم ناپذیری دانش آموزان امروزی، از هنجار پذیری دانش آموزان قدیم سخن می گویند. «نظم ناپذیری» حالتی است که دانش آموزان به هنجارها و قواعد مدرسه احترام نمی گذارند، حالتی که محصول عوامل متعددی است و به تبع آن پیامدهایی نیز به دنبال دارد که طعم تلخش را جامعه در آینده خواهد چشید. نظم ناپذیری دانش آموزان کنونی اشکال متعددی دارد که از جمله آن می توان به تأخیر در حضور به موقع در مدرسه و کلاس درس، عدم انجام تکالیف درسی، عدم رعایت احترام معلم و مسئولین مدرسه، عدم توجه به مطالب ارائه شده از سوی معلمان، گرایش به تقلب در امتحانات و گرایش به نمره گرایی که خود متأثر از حاکمیت جو مدرک گرایی در جامعه می باشد، اشاره کرد.

۱۳ نگاه خبزنلمه

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

لیلی فریدونی

دبیر جامعه‌شناسی

لیلی فریدونی دبیر جامعه‌شناسی در سال ۱۳۸۶

وضعیت پویا و بدون توقف جهان امروز در زمینه ی رشد آموزش وتولید دانش ،که به زعم برخی صاحب نظران ، عصر دانایی و حتی انفجار اطلاعات لقب گرفته است، موجب شده که دسترسی به یافته های علمی برای همگان تا حد زیادی بیش از پیش امکان پذیرشود .

فاصله ی آموخته های افراد در سنین مختلف کاهش یافته است و امروز دیگر نمی توان با قاطعیت بیان کرد که یک دانش آموز مقطع متوسطه چه فاصله ای از نظر دانش با معلم خود دارد و با کمی تسامح می توان گفت برخی از آنها اطلاعاتی فراتر از محتوای کتاب درسی خود، دارند .

در عصر انفجار اطلاعات ،معلمان برای حضور و تصمیم گیری مؤثر در کلاس درس ، به دانش گسترده ای نیاز دارند دانشی که به آموخته های دانشگاهی آنها محدود نشده و از منابع متعددی دریافت شود. آن ها بخشی از این دانش را می توانند از دستاوردهای پژوهشی پژوهشگران به دست آورند اما بخش دیگری ازاین دانش را باید خود تولید کنند .چرا که در آموزش و پرورش و در دوره ی تدریس هر معلم تجربه هاو مسائل تکرار نشدنی وجود دارد که تدبیرمعلم در برخورد با این مسائل ،ازاهمیت ویژه ای برخوردار است و مجموع این تدابیر درست و راهبردی ،دانشی ناب هستند که می بایست در اختیارسایرین نیز قرارگیرند.

بنابراین بخشی ازدانش مورد نیاز معلم باید از نزدیکترین موقعیت به پدیده، یعنی توسط خود معلم و با اتکا بر تفکر واندیشه و تجربه ی او تولید شود.پژوهش ، راهی برای گسترش مرزهای دانش و گشودن افق های تازه برای آیندگان است.تغییر شرایط علمی درعصر حاضر، عاملی است که حرکت

برنامه ریزان و سیاستگذاران نظام آموزشی باید شرایط و مقتضیات جامعه فردا را در نظر گرفته و با کمک منابع آموزشی، دانش و بینش لازم را در کودکان و جوانان به عنوان صاحبان جامعه فردا پرورش دهند.

سابقه توجه به آموزش در ادبیات اقتصادی به دوران قبل از آدام اسمیت بر می‌گردد، هر چند که اقتصاد آموزش به عنوان شاخهای مستقل از اوایل دهه ۱۹۶۰ وارد جریان اصلی علم اقتصاد شد. از آن زمان تاکنون دامنه موضوعات تحت بررسی اقتصاد آموزش تنوع و گستردگی بسیاری یافته است. در سالهای اخیر، کشورهایی که با تحولات فراوان در تمامی ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و آموزشی روبرو بوده اند، نظام آموزشی را در جایگاه سرمایههای ضروری برای تحقق اهداف توسعه‌ای دیده‌اند. بی‌تردید، پیشرفت و توسعه در نظام آموزش و پرورش مانند هر نهاد دیگری نیازمند یک محیط تقویت روابطه اولیاء و مربیان و نظارت بر عملکرد انجن اولیاء و مربیان

۵) تقویت روحیه مشارکت در بین دانش آموزان

۶) نظارت بیشتر و دقیقتر بر مدارس غیر انتفاعی که مبلغ روحیه نظم ناپذیری اند

۷) تعریف جایگاهی تعیین کننده برای شاخص نمره انضباط در معدل دانش آموز و معرفی واکنش های مناسب برای تغییرات این نمره از طرف مسئولین مدرسه.

۱۳ نگاه خبزنلمه

شماره چهار، دی‌ماه ۱۳۹۱

۱۴ هزاره‌ی سوم و توسعه‌ی حرفه‌ای معلمان

اصلاح ساختارهای نادرست و رفع موارد غیرمفید و نامتناسب و ناکارآمد در آموزش و پرورش به منظور دستیابی به شیوه های عالی تعلیم و تربیت باشد وبرای دستیابی به این مهم،از یک سو باید ساختار نظام آموزش و پرورش کشور در خصوص تقویت و تربیت نیروی محقق، اصلاح شود و از سوی دیگر باید نتایج یافته های ارزشمند معلمانی که در موقعیت رودرو ومستقیم با دانش آموزان هستند در برنامه ریزی های کلان آموزشی به کارگرفته شود.

چند پیشنهاد:

۱- در این راستا ضرورت دارد واحد « کارشناسی تحقیقات آموزش و پرورش» بودجه‌های تحقیقاتی ویژه ای به پژوهش های معلمان اختصاص دهد.

۲- مؤسسات علمی و تحقیقاتی برای معلمانی که حائز رتبه های استانی و کشوری می شوندتاسیس شود و بخشی از ساعت موظف معلمان پژوهنده به تحقیق و پژوهش در این موسسات اختصاص یابد، ناگفته نماند که این موسسات باید زیرساخت های لازم را برای دسترسی جامع به اطلاعات برای معلمان فراهم سازند .

۳- برنامه ی «معلم پژوهنده» از قالب مسابقه خارج شود و ضمن پشتیبانی مالی از آثار پژوهشی ارزشمند معلمان ، این آثاربا حمایت کارشناسی تحقیقات به صورت مقاله و کتاب چاپ شده و به این پژوهش ها در ارزیابی معلمان نمونه ،افزایش حقوق و حتی ادامه ی تحصیل معلمان در مقاطع بالاتر، امتیاز ویژه و مهمی اختصاص یابد .

۴- در انتها ضمن تاکید بر ضرورت توجه ویژه به آثار معلمان پژوهنده ،تشکیل کانون معلمان پژوهنده ، پیشنهاد می گردد .کانونی که می تواند جاذب معلمانی باشد که دارای توان علمی در تولید پژوهش های ارزشمند و کاربردی هستند.

و اینکه زمان آن نیز فرارسیده است که نحوه ی تقدیر از معلمان پژوهنده درخور شأن و جایگاه محققانه ی آنها باشد. بدون تردید ،توجه به این مسائل، ضمن حمایت از معلمان پژوهنده و افزایش رضایتمندی آنها، به توسعه ی فرهنگ پژوهش و ایجاد روحیه تحقیق در بین معلمان کمک کرده و بستری جهت تحقق آرمان بزرگ معلمان اندیشمند هزاره ی سوم فراهم می کند.

محمدنهادوندیان دبیر آموزش و پرورش در سال ۱۳۸۶

نموده و در عین حال زمینه مستحکم پیشرفت علمی کشور را فراهم نموده است. در برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، هدف، دست‌یابی به توسعه همه جانبه است.
روش نظام‌مندی که قدرت تشخیص نیازهای واقعی گذشته، حال وآینده را داشته باشد.

در سال‌های گذشته با توجه به فراز و نشیب‌های اقتصادی کشور در خصوص تامین منابع و تعیین اولویت‌های ویژه در خصوص بازسازی زیرساخت‌های کشور، موضوع آموزش نیز به مانند بسیاری از حوزه‌های دیگر در فضای خصوصی‌سازی قرار گرفته است. این موضوع در بدو فعالیت از جهاتی می‌توانست موجب رشد و توسعه بخش‌خصوصی در فعالیت‌های فرهنگی شود اما با توجه به ظریف بودن فضای فعالیت‌های آموزشی و نوع پذیرش منابع می‌تواند وارد چالش‌های بزرگ‌تری همچون تجاری‌سازی آموزش شود که این مهم اکنون در جامعه به چشم می‌آید.

پس از سال‌ها فعالیت این مراکز آموزشی می‌توان با بررسی و تحقیق مناسب در خصوص فعالیت آن‌ها در حوزه آموزش و توسعه کشور همزمان با مقایسه‌ای هدفمند در خصوص فعالیت‌های آموزشی نسبت به گذشته به نتایج مطلوبی در تصمیم‌گیری‌های کلان برسیم.

محمدنهادوندیان

اقتصاد آموزش

افراد با توجه به تحصیلات آنهاست. آموزش و پرورش در فرآیند مدرن سازی و عقلانی کردن، نقش محوری دارد، میراث فرهنگی را زنده نگه می دارد و ارزشهای اجتماعی را تثبیت می کند. آموزش ابتدایی، ارزشهای اساسی و رسوم اجتماعی را به کودکان مدرسه ای القا می کند و در نهایت آموزش و پرورش می تواند راز استقلال کشورها باشد.

در شرایط امروز با توجه به تحریم‌های بین‌المللی می‌توان گفت نخستین اسباب و پیش درآمد توانمندسازی و استقلال ایران دفاع علم و بصیرت است.

نظام آموزش بطور کلی چنانچه بتواند پیوند علم و عمل را نهادینه کند و خلاء ناشی از آن را که طی سال‌ها بر ساختار آموزش سایه افکنده ریشه کن نماید و روحیه پژوهشگری را به جای مدرک‌گرایی تقویت کند به وظیفه ذاتی خود عمل

دلایل ترک تحصیل نوجوانان، ناامیدی از آینده شغلی

یکی از دلایل رشد نرخ ترک تحصیل دانش آموزان را ناامیدی جوانان و تحصیل کردگان نسبت به آینده دانسته و معتقد است: «آنان فکر می کنند در آینده شغل چندانی نخواهند داشت و قادر نخواهند بود شغلی متناسب با تحصیلات خود بیابند.»

هم چنین رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس از افت تحصیلی و مردودی ۲۵ درصدی دانش آموزان در پایه اول متوسطه خبر می دهد و می گوید: « این مسئله زمینه را برای ترک تحصیل دانش آموزان در پایه‌های تحصیلی بالاتر فراهم می‌کند.»

علی عباسپور تهرانی می افزاید: افت تحصیلی دانش آموزان پایه اول متوسطه یکی از مشکلات اساسی در حوزه آموزش و پرورش است که می تواند آسیبهای جدی را به پیکره این نظام وارد کند. به همین دلیل این وزارتخانه باید هرچه سریعتر جلوی آن را بگیرد.

نماینده مردم تهران در مجلس با بیان اینکه افت تحصیلی در پایه اول متوسطه دلایل متفاوتی دارد، گفت: برنامه های آموزشی نامناسب، کتب درسی غیراستاندارد، بحران بلوغ نوجوانان موجب ایجاد این معضل می شود.

رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ادامه داد: از سویی در حال حاضر کلاسهای درس با تراکم بیش از حد دانش آموزان روبرو است و موجب می شود که معلمان و مشاوران نتوانند به دانش آموزان توجه کنند و همین غفلت زمینه را برای ترک تحصیل و آسیبهای متعدد بعد از آن فراهم می آورد.

عباسپور در ادامه که گزارش آن در سایت ایرانیار آمده است افزود: « هزینه ناشی از افت تحصیلی و ترک تحصیلی در سال ۸۷، ۴۲۰ میلیارد تومان برآورد می‌شود. افت تحصیلی منجر به کاهش احتمال بازگشت به تحصیل این دسته از دانش‌آموزان شده و ادامه این روند موجب افزایش میزان آسیب‌پذیری دانش‌آموزان در برابر ناهنجاری‌های اجتماعی می‌شود. ترک تحصیل آسیب‌های فراوانی دارد و برای حل این موضوع باید برنامه‌ریزی دقیق و جامع انجام شود و عزمی راسخ شکل بگیرد.

آموزش به عنوان حقوق انسانی:

بر این اساس از نظر «دیدرو» آموزش باید اجباری و

ریحانه‌افضلیان

راههای کاهش استرس در فصل امتحانات

کربوهیدرات دار کامل بخورید تا از افت قند خون در طول جلسه جلوگیری شود.

تحرک داشته باشید...

با نزدیک تر شدن روز امتحان ، حبس کردن خود در اتاق یا تکان نخوردن از کتابخانه برای ساعات طولانی روش آسانی برای مطالعه است ؛ اما وقتی ما برای ساعات طولانی هیچ تحرکی نداریم مغز ما نیز دچار رخوت و سکون می شود. اگر می خواهید تمام آن چیزی را که می خوانید به یاد بسپارید، حتما ورزش حتی به اندازه بسیار کم ، مانند قدم زدن به مدت چند دقیقه را فراموش نکنید. چنانچه در طول مطالعه علایم استرس را در وجودتان حس کردید، بکوشید تمرین های ورزشی سنگین تری را انجام دهید تا انرژی های منفی به این ترتیب دفع شوند.

تمرین های آرامش

بخش را فراموش نکنید...

روشهای آرامش بخش (ریلکسیشن) متفاوتی وجود دارند که می توانید با توجه به شرایط و علایق خود از آنها

با فرا رسیدن فصل امتحانات ، استرس بر ذهن و جان دانشجویان و دانش آموزان سنگینی می کند؛ هر چند فصل امتحانات زمان گذراندن یک تجربه آرامش بخش نیست ، اما با این حال نه تنها می توانید از تبعات و اثرات منفی آن بکاهید، بلکه حتی می توانید از استرس برای کسب نتایج بهتر کمک بگیرید.

هر چند شاید کمی عجیب به نظر برسد، اما به خاطر داشته باشید که استرس همیشه چیز بدی نیست. در واقع یک میزان حداکثری مطلوب استرس وجود دارد که هر چه به این سطح از استرس نزدیکتر شوید، عملکرد شما بهتر می شود. استرس بیش از حد در فصل امتحانات دقیقا مانند هر عامل دیگری که مانع تمرکز بر پرسشها می شود عمل می کند و باعث می شود مطالبی را که یاد گرفته اید فراموش کنید. این روند می تواند از طریق سر درد، حالت تهوع ، تب و لرز یا گرفتگی عضلات اتفاق بیفتد که در هر حال نتیجه ای جز عملکرد ضعیف و نمرات پایین در پی نخواهد داشت.

پرسش اساسی این است که چگونه

می توان استرس را به شکلی مدیریت کرد که با حداکثر میزان مطلوب آن نتایج بهتری به دست آورد؟

با برنامه ریزی قبلی مطالعه کنید...

بیشتر آنان می دانند که خواندن و حفظکردن مطالب در شب پیش از امتحان ، هیچ گاه مانند مطالعه برنامه ریزی شده در طول ماههای گذشته ثمربخش نیست ؛ اما با دانستن این موضوع ، بیشتر دانشجویان به انجام این کار مبادرت می کنند. از همین الان به مواد درسی که باید برای امتحان بخوانید فکر کنید و به برنامه ای که طبق ، آن دست کم چند هفته زودتر از امتحان به مطالعه این جزوات و کتابها اقدام کنید. یک جدول زمانبندی برای کار آماده کنید و براساس آن پیش بروید.

فهرستی از مطالبی که باید برای امتحان آماده شود تهیه و با مطالعه هر قسمت و بخش آن را علامت گذاری کنید. از تکنیک های متفاوت مطالعه استفاده و عملکرد خود را در هر روش مطالعه ای بررسی کنید تا بتوانید مناسب ترین روش را برگزینید.

به اندازه کافی بخوابید...

در فصل امتحانات به دلیل افزایش ساعات مطالعه و خستگی ناشی از آن ، بدن نیازمند خواب و استراحت کافی

است.

خواب همچنین در تجدید قوای ذهنی و آماده کردن آن برای یادگیری بیشتر ضروری است. پس چنانچه نتایج امتحانات برایتان مهم است؛

به خواب خود به اندازه کافی اهمیت بدهید و با توجه به کار روزانه ، میزان خستگی و شرایط جسمی خود به اندازه کافی بخوابید. بکوشید شب امتحان زودتر بخوابید حتی اگر ساعت امتحان بعدازظهر باشد.

تغذیه مناسب داشته باشید...

در فصل امتحانات شاید بیش از هر زمان دیگری ، تغذیه در موفقیت شما نقش دارد. چنانچه به اندازه کافی مواد مغذی و ضروری به سلولهای خاکستری مغز نرسد ذهن ما نمی تواند با حداکثر توان خود به یادگیری بپردازد. چنانچه تحت رژیمهای درمانی قرار دارید، در موقع امتحانات خود را مقید به رعایت کامل رژیم غذایی نکنید و مطمئن شوید به اندازه کافی میوه و سبزی تازه و غلات کامل مصرف می کنید.

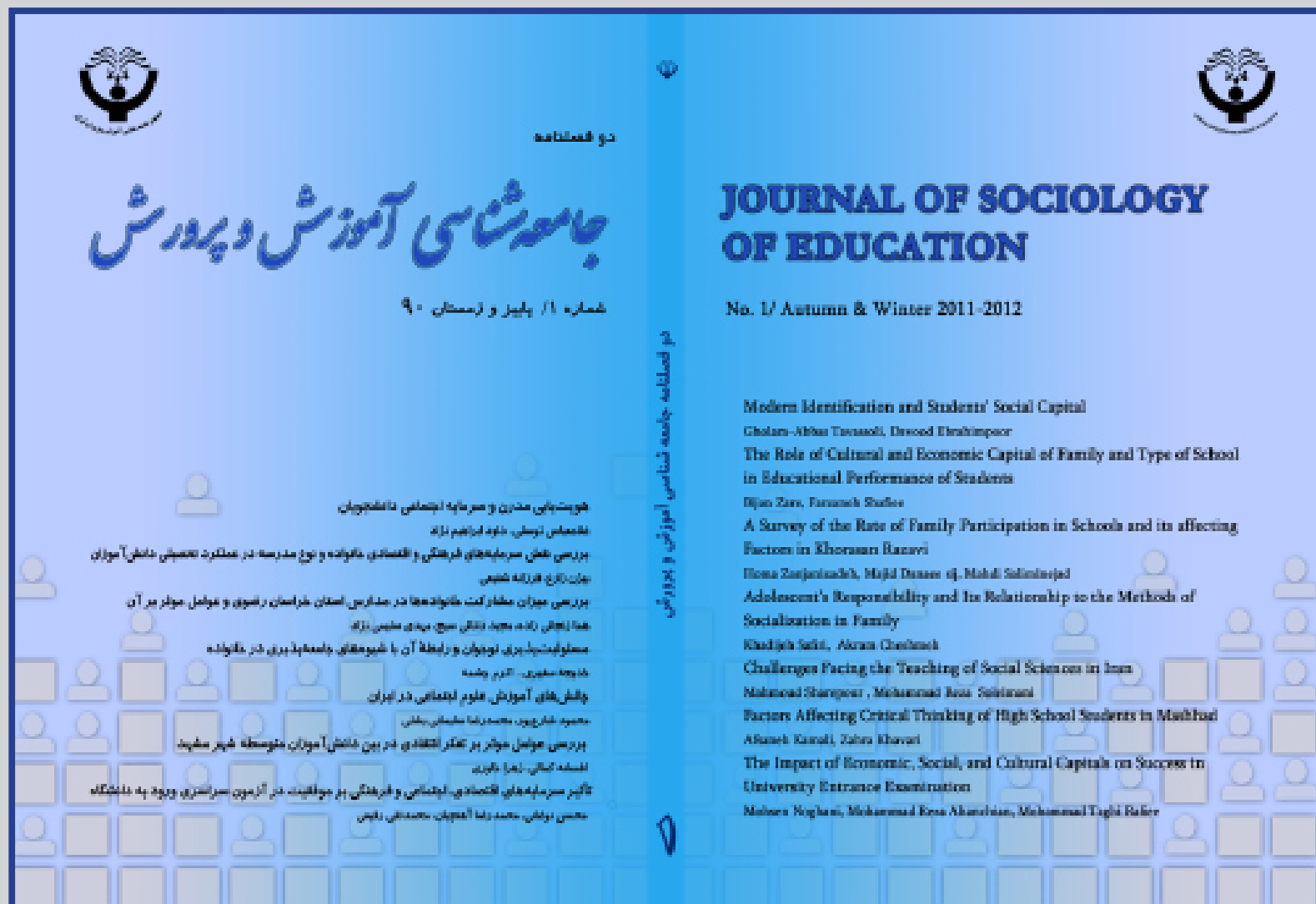
توجه داشته باشید چنانچه به اندازه کافی از این مواد غذایی استفاده نمی کنید با مکملهای مولتی ویتامین کمبود آنها را جبران کنید. چنانچه در حین غذا خوردن نیز مطالعه می کنید، بکوشید از غذاهای آماده سالم و مغذی استفاده کنید. یک تا ۲ساعت پیش از رفتن به جلسه امتحان یک غذای

دوفصل نامه‌ی

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

با مقالات و گزارشات مختلف منتشر شد

دعوت به همکاری

IASE-NGO.IR

بدینوسیله از اساتید، دانشجویان و معلمان علاقمند به فعالیت در حوزه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش دعوت به همکاری می‌شود.

آدرس: خیابان کریمخان - ابتدای آبان شمالی - ساختمان مرکزی دانشگاه علامه طباطبائی طبقه دوم - اتاق ۲،۷

روزهای زوج از ساعت ۱۰ الی ۱۴

علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به سایت انجمن نیز نسبت به ثبت نام اقدام نمایند.